

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

**IŠVADA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO NR. IX-2135 1 PRIEDO
PAPILDYMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-2402“ PROJEKTO
(toliau – Projektas)
(TAP-23-768; TAIS NR. 23-5914(2))**

Nr.
Vilnius

Įvertinę Projekto, kuriuo teikiama Vyriausybės išvada dėl Elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 1 priedo papildymo įstatymo projekto Nr. XIVP-2402 (toliau – Įstatymo projektas) atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Atkreiptinas dėmesys, kad Seime užregistruotame Elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 34 straipsnio ir Įstatymo 1 priedo pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIIP-3694 ir Elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 3, 5, 34, 68, 77, 78 straipsnių ir 1 priedo pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIIP-199 buvo pasiūlytas analogiškas Įstatymo projekte dėstomas tiesinis reguliavimas, kuriam Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 15 d. nutarimo Nr. 919 „Dėl Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 34 straipsnio ir Įstatymo 1 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3694 ir Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 3, 5, 34, 68, 77, 78 straipsnių ir 1 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-199“ 1.1 papunkčiu ir 2 punktu buvo nepritarta (pasiūlyta atsisakyti). Šiame nutarime buvo nurodyta, kad „nuostatos, nustatančios judriojo ryšio išankstinio mokėjimo SIM kortelių registravimą, gali būti neproporcingos patiriamų sąnaudų, atsirasiančios administracinės naštos, nurodytos įstatymo projekto Nr. XIIP-199 aiškinamojo rašto 7 punkte, santykio su šios nuostatos veiksmingumu aspektu (turint omenyje, kad išlieka galimybė naudoti alternatyvias technologijas ar kitose valstybėse įsigytas išankstinio mokėjimo SIM korteles)“. Siekiant įvertinti Projekte teikiamos Vyriausybės pozicijos pagrįstumą siūlome nurodyti, kokios aplinkybės lėmė (pvz., kas pasikeitė nuo 2017 m., kokių priemonių bus imtasi, kad nusikalstamoms veikoms nebūtų naudojamos alternatyvios technologijos ir kitose valstybėse įsigytos išankstinio mokėjimo SIM kortelės ar pan.), kad Projekte siūloma priešinga Vyriausybės pozicija (iš esmės pritarti Įstatymo projektui). Atitinkamais argumentais siūlome papildyt, pvz., Projekto 9 punktą.

2. Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą pažymėjo, kad konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams, *inter alia* tai, kad teisės aktų galia yra nukreipta į ateitį, įstatymų ir kitų teisės aktų grįžtamoji galia neleidžiama (*lex retro non agit*), nebent teisės aktu būtų sušvelninama teisinių santykių subjekto padėtis ir kartu nebūtų pakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams (*lex benignior retro agit*). (Konstitucinio Teismo 2007 m. lapkričio 29 d., 2009 m. rugsėjo 2 d., 2011 m. spalio 25 d. nutarimai). Įstatymo projektu reguliuojant iki Elektroninių ryšių įstatymo (toliau – Įstatymas) įsigaliojimo susiklosčiusius teisinius santykius ir kaip nurodyta Projekto 1 punkte sukeltų didelę administracinę ir finansinę našą verslui, paslaugos pabrangtų visiems galutiniams vartotojams ir mažėtų elektroninių ryšių paslaugų prieinamumas, ypač socialiai pažeidžiamiausioms grupėms. Atsižvelgus į tai, svarstyтина, ar Projektu siūlomas teisinis reguliavimas atitinka Konstitucinio Teismo doktriną ir šiais argumentais, ar nereikėtų „pastiprinti“ Projekto 1 punkte išdėstytus argumentus.

3. Siekiant pateikti kuo aktualesnius duomenis, kurie atspindėtų esamą situaciją, siūlome Projekto 1 punkte vietoj 2022 m. VI ketvirčio nurodyti 2023 m. I ketvirčio duomenis.

4. Atsižvelgiant į tai, kad Projekte dėstoma Vyriausybės pozicija, kuria iš esmės pritariama Įstatymo projektui ir siūloma tikslinti pagal pateiktas pastabas ir pasiūlymus, visi Projekte pateikti siūlymai atitinkamai dėstyti Įstatymo projekto normas turi būti aiškūs ir konkretūs. Pvz., siūlome tikslinti Projekto 2 punkto nuostatą, kurioje siūloma „Įstatymo projektu papildyti keičiamą įstatymą (pavyzdžiui, jo 40 straipsnį) nuostatomis, nustatančiomis privalomą abonentų, sudariusių viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikimo sutartis konkliudentiniais veiksmais ir atsiskaitantiems už šias paslaugas išankstinio mokėjimo būdu, identifikaciją ir nustatyti tokiai identifikacijai būtinų pateikti duomenų apimtį“.

5. Siekiant teisinio aiškumo Projekto 6 punktą siūlome papildyti, kokiomis konkrečiomis nuostatomis turi būti papildytas Įstatymas. Taip pat reikėtų pateikti argumentus, kaip siūlomos šio punkto naujos Įstatymo nuostatos siejasi su Įstatymo projekte išdėstytomis teisinio reguliavimo priemonėmis ir aiškinamajame rašte išdėstyto tikslo – „mobiliojo ryšio operatoriams nustatyti pareigą registruoti mobiliojo ryšio išankstinio mokėjimo SIM korteles, tokiu būdu kompetentingoms valstybės institucijoms sudarant sąlygas veiksmingiau tirti nusikalstamas veikas ar jas užkardyti“ įgyvendinimu. Priešingu atveju šio punkto nuostatų turėtų būti atsisakyta.

6. Siekiant teisinio aiškumo, Projekte kiekvienas teiginys turėtų būti pagrįstas. Atsižvelgdami į tai, siūlome pagrįsti Projekto 1 punkto teiginį:

1) kad „tokia priemonė sukeltų didelę administracinę ir finansinę naštą verslui, paslaugos pabrangtų visiems galutiniams vartotojams ir mažėtų elektroninių ryšių paslaugų prieinamumas, ypač socialiai pažeidžiamiausioms grupėms“;

2) „atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos Respublikos mobiliojo ryšio operatoriai, kaip ir kai kurių kitų Europos Sąjungos valstybių narių operatoriai, skatina išankstinio mokėjimo kortelių savanorišką registraciją“.

7. Taip pat Projektą siūlome tikslinti teisės technikos, kitais redakciniais ir kalbos aspektais:

1) Projekto 1 punkte siūlome tikslinti formuluotę „atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siekiant Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytų projekto rengimo tikslo“, nes teikiama Vyriausybės pozicija; žodis „nurodytų“ – vienaskaita ir vietoj „projekto“ rašytina „Įstatymo projekto“, nes įsivestas toks trumpinys.

2) Siūlome atsisakyti Vyriausybės nutarimams nebūdingų formuluočių, pvz., tokių kaip abejonės, pvz., Projekto 2 punkte nustatyta, kad „kelia abejonių, ar atitinkamų duomenų kategorijų nurodymas keičiamo įstatymo 1 priede savaime sukurs pareigas viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjams šiuos duomenis rinkti ir tvarkyti, o būsimiems abonentams – tokius duomenis pateikti“. Turėtų būti aiškiai ir konkrečiai išreikšta Vyriausybės pozicija šiuo klausimu.

3) Siekiant teisinio aiškumo Projekte siūlome vartoti Įstatyme apibrėžtas ar vartojamas sąvokas, pvz., tikslintinos „mobiliojo kalbinio ryšio paslaugos“, „viešosios judriojo telefono paslaugos“, „judriojo ryšio paslaugos“ ir kitos sąvokos (Įstatyme apibrėžta sąvoka „viešosios mobiliojo kalbinio ryšio paslaugos“) ir kitos.

4) Siekiant išvengti skirtingo interpretavimo, siūlome suvienodinti Projekte vartojamas sąvokas (pvz., „išankstinio mokėjimo kortelės“, „kortelės“, „SIM kortelės“ ir „išankstinio mokėjimo SIM kortelės“; „paslaugos“ ir „elektroninių ryšių paslaugos“ ir kitas).

5) Projekto 6 punkte atsisakyti neapibrėžtumą sąlygojančios nuostatos „šiuo metu“.

6) Projekto 9 punkte vietoj formuluotės „Europos Sąjungos valstybės“ siūlome vartoti oficialų „Europos Sąjungos valstybių narių“ pavadinimą ir kita.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Aida Gritienė

